

"UKRAINIAN LABOR NEWS"

Printed and published tri-weekly by the Workers and Farmers Publishing Association, Limited, a joint stock company...

Subscription per year \$4.00 Telephone: 51 465 "УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ"

КОНФЕРЕНЦІЯ НЕЗАЛЕЖНИХ КАНАДІЙСЬКИХ РОБІТНИЧИХ ЮНІЙ.

В днях 22 і 23 листопада ц. р. відбулася в Торонто перша, або так би сказати, преліминарна конференція незалежних канадських юній, скликана за ініціативою Канадської Федерації Праці.

й російські оспівують майбутнього везіття, що загугає Дніпро порогі. Визначний російський поет-футурист, Маяковський, у сво му віршові присвяченому Україні, пише:

"Де горілкою, відвагою й кровю Запорозьська Січ бузувала — Загугадали пороги обротою дрогою Дніпро колеса крутить заставляє."

І Дніпро — дротами-вусами Електрикою потече — шлюзами!"

Ще серце України, її трудового населення забилось в уні сон. Вже почалися по всій Україні добровільні пожертвування на збудування Дніпрельстану.

Але — все чекало ще на останнє слово союзного уряду. Бо від його слова залежали мільони рублів на будову. А треба шльк рублів на протяг п'яти років аж 120 мільонів.

І ось останні радянські гавести з 7-го листопада приносять вістку, що союзний уряд скавав вже своє слово. Дня 6 листопада, в 10-й годині вечером (на передодні 9-ї річниці Жовтневої Революції) отримано в Харкові з Москви телефонограму, в якій повідомляється, що засідання президії Союзного Держплану, з участю Рикова, Рудутака, Куйбішева й Чубаря ухвалило для здійснення внутрішнього капітального будівництва розпочати роботи для збудування Дніпрельстану та Семіреченської залізниці.

Підготовчі роботи розпочнуться негайно. Дніпрельстан — це 350 тисяч коней буде запрошено до праці на день і ніч для індустрії й сільського господарства України.

Дніпрельстан — це друга революція на Україні! І вона буде здійснена — ця золота мрія працюючих України — протягом найближчих п'яти років.

ЩЕ ПРО КАТАСТРОФУ В КОЛМЕНІ.

(Тов. І. Стокалюк, заступник президента Майн Воркерс Юніон оф Канада, про експлозію в Колмені.)

Вертуючи з конференції незалежних канадських трейд-юніонів з Торонто, тов. Ів. Стокалюк, заступник президента Майн Воркерс Юніон оф Канада, вступив до нашої редакції, де ми йому, як старому мешканцеві-робітникові в Колмені, поставили кілька запитань про експлозію в Колмені й її причини:

Яка причина експлозії? Про експлозію я довідався з газет, які кажуть, що причини — велика скількість пороху в майні. Це так. Майна дуже стара і в ній дуже багато пороху. Але це не єдиною причиною. Причина також та, що майна стало не робила, як і взагалі тепер на Кроус Нест Пес майні роблять стало лише два-три місяці на рік, деякий час роблять по два-три дні на тиждень, деякий час зовсім не роблять. Через це компанія занедабує вентиляцію. Порох, якого в майні дуже багато, ніколи не поливається й вистарить іскри від обвалу каменя щоб стався вибух.

Яка причина вибуху була в Гилкесті? Причини не вяснено, але вона подібна до колменської. Там теж газ і порох.

Чи могла так експлозія статися від лампи майнера? Ні. Експлозія в Гилкесті сталася в такому місці, де в той час нікого не було. Можливо стався обвал і іскра з него спричинила експлозію.

Що треба зробити, щоб уникнути таких страшних випадків в майбутньому? Перш всего треба провести в майні палини з водою й поливати порох. Треба встановити добру вентиляцію й добре її пильнувати, чого якраз до цього часу не було, бо власнітелі це занедбували, покинувшись на те, що майні стало не роблять.

Що-ж думають робити майнери, щоб боротися з такими недолугами? Про Колмен зараз нічого не можемо сказати, поки не приїду на місце. А в Гилкесті зараз по експлозії майнери скликали масовий мітинг і домагалися інвестиції. Інвестиція дещо перевелилася, але нічого не викрила. По моему треба перевести солідні інспекції у всіх майнах зараз, щоб запобігти повторенню таких катастроф.

Треба виправити Майнс Ект й Майн Воркерс Юніон оф Канада буде цього домагатися, бо тепершній Майнс Ект вже старий і не відповідає вимогам. Треба щоб уряд заставив компаній виконувати цей Ект, бо вони навіть того старого не дотримувалися.

В якій спосіб Майн Воркерс Юніон оф Канада буде домагатися поправлення цього Майнс Екту? Ми скликємо конференцію а потім заставимо всі локалі домагатися від уряду резолюціями й коли на наш голос не звернуть уваги, то буде можливо,

ВСЕСОЮЗНИЙ ПЕРЕПИС НАСЕЛЕННЯ.

(Кореспонденція до "У. Р. В." з Рад. України.)

Народне господарство Радянського Союзу за останні роки піднялося вже майже до того становища, що було перед війною. Досі працюючим радянських країн приходилося дбати про те, щоб тільки відбудувати все те, що в часі війни, революції, голоду й бандитизму було зруйновано.

Колі-ж тепер це вже майже шльком відбудовано, то перед радянською владою стоїть завдання розширювати господарство, будувати нове. Тяжко було відбудувати, але ще тяжче буде будувати нове.

Поширювати господарство, будувати нові фабрики й заводи, нові величезні підприємства та будувати їх так, щоб вони відповідали нашому соціалістичному будівництву, щоби це було дійсно будівництво соціалізму, це не легка штука. Тут потрібна велика напруженість, велика увага, велика точність і пильність. Треба все як найточніше підрахувати. А всі плани й підрахунки можливі тільки при точній статистиці. При капіталістичній господарці це не важно, бо капіталістичне господарство безпильове, хоча б, але при соціалістичному господарстві, пильність це основне. Скласти таку пильність без точної статистиці не можна. А точної статистиці в нас немає, бо не було її за царського уряду і скласти її за роки революції було неможливо.

Тому, отже, радянський уряд рішив провести в цьому році загальний всесоюзний перепис промисловости, торговлі, сільського господарства й населення. Але тому, що це надзвичайно велика й трудна робота постановлено провести в цім році кож шльк тільки загальний всесоюзний перепис населення.

Стара довоєнна статистика населення не повна, не точна і зараз після війни й революції вона зовсім не годиться. Перепис населення, що провадився в 1920 році в часи бандитизму й громадянської війни також не повний.

Нова економічна політика внесла величезні зміни в розподіл населення по заняттям. З оживленням фабрик і заводів, з оживленням торговлі — багатовіль населення перейшло з сел до міст. Проведено нове районування декілька разів, проведено переселення. Все це внесло величезні зміни в статистику населення. А без повних і точних даних про число і розподіл населення в умовах будівництва нового соціалістичного будівництва трудно працювати. І через те проводиться в С. Р. С. Р. загальний перепис населення. Провести цей перепис майже півмільона міліонного населення, розсіяного на одній шльк частині світа, якою є С. Р. С. Р., це справа не легка. Про кожну живу людину в С. Р. С. Р. треба зібрати точні й повні відомости, а треба знати, що в азійській частині Р. С. Р. є ще багато таких районів, що про них взагалі не мав жадних відомостей ані царський уряд, ані досі цих відомостей немає.

Перепис буде проведений в грудні місяці. Для цієї роботи буде мобілізовано більше як на два тижні понад 19,000 реєстраторів та інструкторів статистиків. Ця робота трудна, але разом з тим і важна та необхідна для дальшого будівництва соціалізму, бо-ж соціалізм без точного плану й статистиці неможливий. Тому отже й цю роботу радянська влада мусить провести негайно й проведе її не дивлячись на всі труднощі й великі кошти що на це потрібні. Перепис виявить також культурний стан населення, стан здоров'я, а також точно виявить національний склад, бо-ж відомо, що за царських часів дуже часто звали себе "руськими" і другі національностей і так вони й записані в статистиці.

Ів. Ткачук. Дніпропетровськ, 24 жовтня 1926.



Між виборцями у Вінніпегу. Патріот: — Куди їдете, добродію? Робітник: — До роботи. Патріот: — До роботи? Фе! Робітник: — А ви добродію, куди їдете? Патріот: — Я?.. Я їду до Днікового парку!

Неділя, кучно, нема де піти? Ех, думаю, пройдуся до Днікового парку.

Приходжу. Гарненько, суненько, болото позамерзало. Всюди тихо, комарі бренькають над вухами... Мороз трішки ципить уха й носа, але... байдуже, дочекався нарешті українського парку, можна й потерпіти. Кучно лише, що людей нема.

Вже збирався вертати до дому, коли-ж чую в гушавині люба розмова. Ага, думаю, не лише я, але й це якась парочка вдячна Дикові за цей прекрасний зимовий парк.

Підходжу ближче, дивлюся — а це Дик і Якимішак простилися до гори животами на Якимішаківому сніг і обговорюють виборчі справи...

Почало віяти снігом і я подався до дому.

— Славең еси, Куркулєнку! — Нех бендзе похваლობи... — Кудюо шлях лежить на Хшанин? — Через "Український Голос" via Рипинля.

Посадила шляхта Семена Жука, мешканця прикордонного села Бозовілка, крем'янецького повіту, на місяць в тюрму. А як вийшов Семен з тюрми — заборонила йому шляхта мешкати в прикордонній смузі. А в Семена хата й господарство в тій проклятушій смузі.

3-ЗА МУРІВ ПОЛЬСЬКИХ ТЮРЕМ.

(Лист політичних в'язнів з тюрми "Бригідки" у Львові до працюючих Радянського Союзу.)

Товариші і Товаришки! Ми, бранці польської буржуазії, в'язні львівських "Бригідок" (цеї самої тюрми, в мурах якої героїстично смертю загинув т. Ботвин, хоробрий борець із системою провокації), шлемо Вам в день 9-ї річниці Пролетарської Революції наш гарний братній привіт.

Дев'ять літ минуло від того дня, коли Робітники й Селяне Росії, глоблені столітними панорами капіталу й військовими рабам, капіталістичними війнами, скинули під проводом геніяльного Леніна ярмо царату й буржуазії, та взяли курс історії в свої руки. Здаємо собі добре справу з того, які перешкоди й труднощі маєте до побороення, але знаємо, що їдете вперед гордо до збудування комуністичної держави. Лише визволений пролетаріат і селянство було в стані прийти з так видатною матеріальною й моральною помічю, як це зробили Ви, Робітники й Селяне Радянського Союзу, Республіки, в справі страйкуючих англійських робітників.

Наші товариші "на волі", революційний відлам нашого пролетаріату, глоблений з одної сторони в нечуванні опосіб фашистським урядом Польського, а з другої сторони ганебно зраджуваний на кожньому кроці соціал-угодливими, цим продажним наймитом буржуазії, ми всі впустили в страйку, не міг довести до страйку вуглекопів Домбровської кітловини й Шльєська, бо поліція й соціал-угодливі роздали їм його.

А буржуазії сміється у вічі, яка через своїх агентів соціал-угодливців та "через їхню продажно пресу трубить про "загалду більшшовізму". Наш пролетаріат і селянство веде зараз широку амністичну акцію, яка має на цілі визволити нас з тюрмихних казарм буржуазної Польщі. Але ми, робітники й селяне, що потрапили в тюрми буржуазії за те, що боролися за поліпшення погребівської смертю загинув т. Ботвин, хоробрий борець із системою провокації), шлемо Вам в день 9-ї річниці Пролетарської Революції наш гарний братній привіт.

З пролетарським привітом, Політичні в'язні тюрми "Бригідки" у Львові.

ІНТЕРЕС ДО УКРАЇНСЬКОГО ОРНАМЕНТУ.

Останніми часами за кордоном дуже цікавляться українськими орнаентами. Зважаючи на це, Український Кусексспорт провадить переговори з польським державним музеєм про те, щоб використати зразки орнаментів з музейних експонатів ткиани, гончарства, та різьбярства. Вироби за музейними зразками орнаментів Кусексспорт має експортувати за кордон.

ДОБУВАЮТЬ ЛАНЦОГОВИЙ МІСТ.

В Києві їдуть великі роботи над Лобуттям з Дніпра частин великого ланцогового мосту, зріваного та затопленого Поляками в часі втечі військ Польського з Києва в 1920 р. Спеціальні водолази технічні відділи розрізали вже під водою залізні ферми вагою близько 30,000 пудів на 6 частин. Одну частину ферми (коло 7,000 пудів) добуто вже з води. Технічна управа робіт сподівається до 20-го листопада розчистити дно ріки.

Контрасти: Львів — осередок української культури в Галичині. Вінніпег — місто канадських снігів й морозів. У Львові український театр грає "Закукурічені тітки", а у Вінніпегу робітничий драмгурток грає "Тайдамаки". Зрештою є й у Вінніпегу такі закукурічені "добродії", що "обороняють честь українського народу" в Хшанові. Куркулєнко.

МАСОВА РОБІТНИЧА ГАЗЕТА УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ.

На Радянській Україні, в її столиці — Харкові мала вперше вийти 22 листопада ц. р. велика центральна робітничо-масова газета українською мовою, орган радянських профсоюзів, "Пролетар". До цього часу в Харкові виходила така газета — "Пролетарій", російською мовою.

Всукраїнська Рада Професійних Союзів у відомі до робітництва з приводу виходу цієї газети каже: Перед газетою стоїть завдання обслужити українські робітничі маси... Газета "Пролетар" як масова українська робітничо-селянська газета, своєю мовою та культурою повинна зміцнити зв'язку робітників і селян, допомогти пролетаріату вести за собою село до соціалістичного будівництва.

Перед газетою "Пролетар" стоїть надзвичайно важливе і відповідальне завдання — бути органом української пролетаріату та його профорагаціяції. Газета повинна наближити до пролетарських мас культуру, повинна також бути органом впливу робітничих мас на українську культуру.

Дані у відомі згадується, що в справі української видання газети "Пролетар" є одним з найважливіших заходів. Вихід робітничої газети українською мовою має величезне, можна сказати історичне значення в українському робітничому русі.

Видання газети "Пролетар" українською мовою після українізації "Комуніста", центрального органу Комуністичної Партії (б.) України — є найбільшою подією. Тепер столиця України має чотири великі центральні щоденні — всукраїнського значення газети українською мовою. Ними є: "Вісті ВУЦВК", "Комуніст", орган К. П. (б.) У.; "Радянське Село, селянська газета", "Пролетар", орган профсоюзів України; 6-це також орган комсомолу "Комсомолець України" та орган ювілейних півнів "На зміну".

Новий пролетарський газети на Радянській Україні ми з-за океану закликаємо пролетарський привіт.

УКРАЇНА БУДУЄ ДНІПРЕЛЬСТАН.

Вже кілька разів писалося у нас, що Радянська Україна збирається будувати найбільшу в Європі гідро-електричну станцію на Дніпрових порогах, ніще Дніпропетровська, коло міста Запоріжжя.

Вже й Рада Народніх Комісарів України разом з ВУЦВК ухвалила будувати, вже ця справа дово не сходить зі сторінок пресі всего Радянського Союзу, вже й експертиза американських інженерів перевірила план будови на місці й висловилася за будову, вже й німецькі капіталісти та інженери цю справу зацікавилися, — одним словом про Дніпрельстан заговорили цілий світ. Бо це-ж має бути чудо техніки, яке оживить всю полудневу Україну. Вже й поети не тільки українські, але